

NEJVYŠŠÍ SOUD

Mgr. Petr TOMÍČEK
vedoucí oddělení styku s veřejností

sp. zn. Zin 32/2023

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší soud jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), rozhodl o žádosti **Hlídače státu, z. ú.**, IČO: 05965527, se sídlem Velenovského 648, 251 64 Mnichovice, s elektronickou adresou analyzy@hlidacstatu.cz a adresou datové schránky a9jia5t (dále jen „žadatel“), ze dne 2. 3. 2023, sp. zn. vide supra (dále jen „projednávaná žádost“),

takto:

Podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 4 a § 3 odst. 3 informačního zákona se v části týkající se požadavku na poskytnutí textu zdůvodnění odměn projednávaná žádost **odmítá**.

Odůvodnění:

Povinný subjekt obdržel projednávanou žádost v následujícím znění (důraz doplněn):
*„Vážení, v rámci projektu Platy úředníků (www.platyuredniku.cz), vás i v letošním roce žádáme na základě zákona č. 106/1999 Sb. **a zejména pak jeho nové části § 8c - Informování o příjmech fyzických osob***

*(1) **Povinný subjekt poskytne informaci o výši příjmu osoby, které poskytl nebo poskytuje veřejné prostředky mající povahu příjmu ze závislé činnosti nebo funkčních požitků podle zákona o daních z příjmů***

a) jako

*1. **veřejnému funkcionáři, na kterého se vztahovaly nebo vztahují povinnosti podle zákona o střetu zájmů,***

*2. **poradci prezidenta republiky, člena vlády, náměstka člena vlády nebo vedoucího ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády, nebo***

*3. **členovi svého statutárního, řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu, anebo***

*b) **pokud žadatel prokáže veřejný zájem na poskytnutí informace o výši příjmu této osoby a tento veřejný zájem v jednotlivém případě převažuje nad zájmem na ochraně této informace.***

*(2) **Informace o výši příjmu podle odstavce 1 se poskytne v rozsahu jméno, příjmení, funkční, pracovní či jiné obdobné zařazení a výše veřejných prostředků, na kterou vznikl nárok, před zdaněním a dalšími povinnými odvody za období podle obsahu žádosti. Při poskytování informace podle věty první se § 5 odst. 3 nepoužije.***

o poskytnutí následujících informací:

- *informace o výši veškerých vyplacených příjmů ze závislé činnosti (mzdy včetně, avšak nikoli výlučně, osobního ohodnocení a všech příplatků), odměn (včetně, avšak nikoli výlučně odměny řádné, mimořádné a odměny za plnění cílových úkolů), jiných příjmů a benefitů spojených s výkonem funkce (včetně, avšak nikoli výlučně, odměny za působení v dozorčích orgánech a naturální požitky – nepeněžitý příjem spočívající v užívání služebního vozidla,*

poskytnuté ubytování), to vše v hrubé výši tj. před zdaněním, zdůvodnění mimořádné odměny, a počet odpracovaných měsíců, a to u všech zaměstnanců na vedoucích pozicích* a to za kalendářní rok 2022 (vyplacených, resp. poskytnutých v souvislosti s výkonem výše uvedené pozice, resp. funkce za období od 1.1.2022 do 31.12.2022).

* V případě úřadu tyto informace poskytněte za nejvyššího představitele instituce (ministr/vedoucí úřadu/ředitel úřadu) a za jeho přímé podřízené (náměstky/ředitele/vedoucí odborů nebo sekcí apod.). V případě subjektů jako jsou národní nebo státní podniky či akciové společnosti ve vlastnictví státu tyto informace poskytněte za nejvyšší představitele subjektu jako jsou předsedové a členové řídicího, dozorcího nebo kontrolního orgánu společnosti.

U organizací, které mají regionální/krajské kanceláře/pobočky a pobočka má alespon dvou úrovnovou řídicí strukturu, do seznamu zahrňte i vedoucího/řídicího/ředitele těchto poboček. Prosíme o poskytnutí informací ve struktuře Instituce - Pozice - Rok - Plat bez odměn v hrubé výši - Odměny/bonusy v hrubé výši - Nefinanční bonusy - Počet odpracovaných měsíců za rok - Zdůvodnění mimořádných odměn, tedy tak, jak je uvedeno v přiložené tabulce ve formátu MS Excel. Vzhledem k tomu, že projekt Platy úředníků je dlouhodobý (tento projekt spustila v roce 2014 paní K. B. a v roce 2020 převzal jeho provozování Hlídač státu, z.ú., do jehož náplně tato činnost spadá), získané informace tak jsou a budou zveřejňovány na webu www.platyuredniku.cz a tam i kontinuálně porovnávány v čase, prosíme proto o zachování názvů jednotlivých pozic jako v loňském roce.

Vzhledem k tomu, že námi požadované informace nejsou pravidelně zveřejňovány v České republice žádným jiným subjektem (institucí vládního nebo nevládního charakteru), než v rámci projektu Platy úředníků (na webu www.platyuredniku.cz), je splněna podmínka, že žadatel plní poslání dozoru veřejnosti ve věci veřejného zájmu, tedy plní funkci tzv. „společenského hlídacího psa“. Viz rozhodnutí NSS č.j. 2 As 88/2019-29.

Informace prosím zašlete datovou schránkou nebo e-mailem na níže uvedenou datovou schránku/e-mailovou adresu. V případě, že by poskytnutí informace vyžadovalo náklady převyšující v souhrnu 1.000,- Kč, prosím kontaktujte mne.“

Povinný subjekt úvodem konstatuje, že se nejprve musel zabývat otázkou rozsahu projednávané žádosti, tj. k jakým pozicím se v případě Nejvyššího soudu vztahuje. Projednávaná žádost sice reflektuje novelizaci textu informačního zákona, konkrétně jeho zcela nový § 8c, který nabyl účinnosti ke dni 1. 1. 2023 a který je v jejím textu rovněž kompletně citován, ve zbývajících částech se nicméně jedná o převzatý obsah z dřívějších žádostí jak samotného žadatele, tak částečně text vychází ještě i z „historických“ žádostí, které podávala předchozí žadatelka, k jejímuž odkazu se i sám žadatel jako jistý pokračovatel projektu hlásí. Žadatel např. i nadále uvádí (částečnou) argumentaci, že plní úlohu „společenského hlídacího psa“, tato skutečnost však po novelizaci informačního zákona není podstatná a povinný subjekt nevidí důvod vést argumentaci o tom, zda uvedenou roli žadatel plní či nikoli, jelikož posouzení této otázky je z pohledu § 8c informačního zákona zcela irrelevantní. Specifické postavení žadatele „v roli společenského hlídacího psa“ nově není informačním zákonem vyžadováno a novelizací tak byly předchozí judikatorní závěry částečně překonány. Žadatel přitom vede svoji argumentaci odlišným směrem, než jakým se ve skutečnosti ubírá ustanovení § 8c informačního zákona. Konstrukce či měřítko „společenského hlídacího psa“ vzniklo před časem jako soudní návod pro posuzování platových žádostí v době, v níž byla tato otázka nejistá a specificky legislativně neupravená. S účinností § 8c informačního zákona však tato otázka odpadla, konstrukce „společenského hlídacího psa“ nebyla do § 8c převzata.

Projednávaná žádost požaduje poskytnutí informací o platu „u všech zaměstnanců na vedoucích pozicích“. Požadavek, který je prvotně uveden v plošném měřítku, v němž by byl jistě v podstatném rozsahu odmítnut, je dále specifikován upřesněním, které ho výrazně zužuje pouze na „vrcholný management“: „V případě úřadu tyto informace poskytněte za nejvyššího představitele instituce (...) a za jeho přímé podřízené (...). V případě subjektů jako jsou národní nebo státní podniky či akciové společnosti ve vlastnictví státu /.../.“

Žádost tak sice byla zúžena pouze na vrcholné představitele daného subjektu (názorným případem u vybraných subjektů), povinný subjekt nicméně ani z této části žádosti nemohl bez dalšího zcela vycházet, jelikož se v případě Nejvyššího soudu nejedná ani o „úřad“, ani o subjekt spadající pod formulaci „národní nebo státní podniky či akciové společnosti ve vlastnictví státu“. Povinný subjekt tak z citované části pouze dále vycházel při interpretaci a zjišťování skutečného obsahu projednávané žádosti. Povinnému subjektu nakonec nezbylo než na základě dosavadního stavu se vrátit na začátek žádosti a vycházet i ze samotným žadatelem citovaného § 8c informačního zákona. Povinný subjekt nakonec podřadil projednávanou žádost pod § 8c odst. 1 písm. a) bod 1. informačního zákona – je přitom zjevné že § 8c odst. 1 písm. a) body 2 a 3 jsou v případě Nejvyššího soudu neaplikovatelné, žadatel rovněž nevyužil možnosti § 8c odst. 1 písm. b), tedy neuvádí ke konkrétním pozicím (tj. pro povinný subjekt jednoznačně a konkrétně identifikovaným) veřejný zájem na poskytnutí informací, respektive na prolomení jejich práva na ochranu soukromí.

Povinný subjekt tak zcela jednoznačně dospěl k závěru, že žadatelem uváděná argumentace k „vedoucím pozicím“, které v případě některých typových subjektů dále specifikuje, neodpovídá požadavkům ustanovení § 8c odst. 1 písm. b), jelikož informační zákon zcela jasně požaduje uvedení „této osoby“ (tedy jednoznačné individuální určení osoby či pracovní pozice) a dále prokázání veřejného zájmu „v jednotlivém případě“, tedy opět k dané osobě či pozici – a nikoli např. plošně ke všem osobám ve vedoucích pozicích. Žadatel pouze sděluje, jaké pozice považuje za „vedoucí“, navíc jen v případě některých vybraných skupin povinných subjektů. Zcela absentují úvahy, zda v případě (plošně uvedených) „vedoucích“ pozic je naplněn veřejný zájem na poskytnutí informací o platu a dalších majetkových plněních. Povinný subjekt tak bez dalších pochybností dospěl k závěru, že žadatel se aplikace § 8c odst. 1 písm. b) ke konkrétním osobám či pracovním pozicím nedovolává, proto je projednávaná žádost vyřizována v zákonném rozsahu podle ustanovení § 8c odst. 1 písm. a) bodu 1, v němž jsou předmětné informace v jistém smyslu poskytovány „bez dalšího“, tj. aniž by konkrétní žadatel musel prokazovat specifické předpoklady pro poskytnutí informací. (Povinný subjekt si dokáže představit pouze naprosto výjimečné okolnosti, v nichž by žádost k osobám spadajícím do personálního vymezení citovaného paragrafu odmítnul).

Povinný subjekt v obecné rovině dále dodává, že odpovědnost za žádost je na žadateli a není úlohou povinného subjektu, aby např. domýšlel, k jakým dalším pozicím se žádost teoreticky může vztahovat (ad absurdum aby zkoumal pozici každého jednotlivého vedoucího, jestli v jeho případě není naplněn veřejný zájem na zveřejnění jeho platu), pokud to žádost přímo neuvádí. Opačným postupem by naopak povinný subjekt svévolně zasahoval do práv osob, na něž se informační žádost původně nevztahovala a až sám povinný subjekt by je iniciativně „vtahoval“ do řízení a způsoboval tak z vlastní vůle možný zásah do jejich práv. Žadatel má plně ve svých rukou, jak bude svoji žádost o informace formulovat, aby se co nejrychleji a nejúčinněji domohl přesně těch informací, jejichž poskytnutí požadoval.

Jak ostatně před nedávnem konstatoval odvolací orgán v rozhodnutí ze dne 25. ledna 2023, čj. UOOU-04504/22-4 (podtržení doplněno), tak je „třeba zdůraznit, že poskytnutí informace, která jde nad rámec samotné žádosti, domýšlení žadatelčina úmyslu či cíle jejího dotazu a přizpůsobení odpovědi těmto proměnným není úlohou povinného subjektu. Pakliže je žádost srozumitelná a lze na ni odpovědět, povinný subjekt žadateli k jeho žádosti poskytne takové informace, které má k dispozici. K tomu lze odkázat např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 As 47/2013-52 ze dne 7. 8. 2013, kde je uvedeno, že „dle názoru zdejšího soudu je odůvodněné tvrdit, že povinný subjekt je při vyřizování srozumitelné a zřejmé žádosti vázán její formulací. Bylo by nad rámec jeho povinností poskytovat informace stěžovatelem výslovně nepožadované. Pokud by se měl každý dotázaný správní orgán nad rámec formulace žádosti o informace zaobírat tím, co vlastně žadatel chce vědět, mohlo by lehce dojít k zcela zbytečnému zavalení povinných orgánů nadbytečnou prací.“ Po povinném subjektu tedy nelze nárokovat, aby žádost vyřídil nad rámec jejího obsahu.“

Jelikož již v minulosti byl povinný subjekt odvolacím orgánem vyzván, aby nepřistupoval k vydávání výzev k upřesnění žádosti o informaci v případech, v nichž má dostatečně „jasno“, jaké informace jsou po něm požadovány, pak měl povinný subjekt i výslovně omezenou možnost správní úvahy, jak dále postupovat v případě projednávané žádosti (viz rozhodnutí ze dne 24. března 2021, č. j. UOOU-01219/21-3). Bylo úkolem žadatele, aby případně vedl svoji argumentaci k dalším (a nutno dodat, že zcela konkrétním) pozicím, aby pak povinný subjekt mohl přezkoumat veřejný zájem na poskytnutí informací k dalším osobám. Pokud tak žadatel neučinil, nemůže klást za vinu povinnému subjektu, že za něho nenahrazoval jeho chybějící aktivitu. Povinný subjekt ovšem vstřícně k žadateli dodává, že pokud by měl zájem o informace i k dalším pracovním pozicím, tak mu nic nebrání v podání nové žádosti o informace, která bude samostatně vyřízena. Uvedená skutečnost tak mj. mluví i proti uvažované výzvě k upřesnění, která by naopak s velkou pravděpodobností oddálila poskytnutí informací.

Aby se povinný subjekt nepohyboval jen na teoretické úrovni (či pro žadatele dokonce na úrovni pouhých „spekulací“), z výše odkazovaného rozhodnutí odvolacího orgánu ze dne 24. 3. 2021, čj. UOOU-01219/21-3, v němž jsou možnosti přistoupení k výzvě k upřesnění jasně vymezeny, cituje: „Úřad po posouzení podané žádosti o informace a zaslané výzvy povinný subjektem dle ustanovení § 14 odst. 5 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. (dále jen „výzva“), uvádí, že neshledává podanou žádost o informace v bodu 3 přílohy č. 2 jako žádost, ze které by nebylo zřejmé, jaká informace je požadována. Z textu výzvy lze dle názoru Úřadu dovodit, že sám povinný subjekt měl povědomí o tom, jaké informace žadatel po povinném subjektu požaduje, /.../. Úřad je toho názoru, že v daném případě nebyl dán důvod pro vydání výzvy povinným subjektem dle ustanovení § 14 odst. 5 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb. /.../ S ohledem na výše uvedené Úřad konstatuje, že povinný subjekt pochybil, když v rozporu s právními předpisy vydal dne 14. 12. 2020 pod sp. zn. Zin 225/2020 výzvu dle ustanovení § 14 odst. 5 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., bezdůvodně a bez náležitého odůvodnění s tím, že náležité odůvodnění neuvedl ani v odmítavém rozhodnutí ze dne 3. 2. 2021.“

Povinný subjekt tak na základě podrobného obsahového vyhodnocení projednávané žádosti konstatuje, že dospěl k závěru, že se vztahuje k funkcím předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu, dále k pracovním pozicím ředitele kanceláře předsedy Nejvyššího soudu, ředitele správy a bezpečnostního ředitele.

Vyjmenované pracovní pozice jsou přímo podřízené předsedovi Nejvyššího soudu a zároveň jde o pozice, na něž se vztahují povinnosti podle zákona o střetu zájmů (tato skutečnost je tedy odlišuje např. od pozic „poradce předsedy Nejvyššího soudu“ či „asistent předsedy Nejvyššího soudu“, podrobně viz graf organizační struktury dostupný na webu Nejvyššího soudu www.nsoud.cz, a dále také např. i od pozice vedoucí úseku soudních agend, která je sice rovněž podřízená přímo předsedovi Nejvyššího soudu, ale nedopadají na ni povinnosti zákona o střetu zájmů – proto se ani nenachází v rozsahu ustanovení § 8c odst. 1 písm. a) bod 1).

Povinný subjekt tak na rozdíl od předchozí „platové“ žádosti, sp. zn. Zin 20/2022, neposkytuje informace k pozici vedoucí úseku soudních agend, a to aniž by bylo nutné žádost částečně odmítnout, jelikož jak již povinný subjekt podrobně rozvedl v předchozích odstavcích, dospěl k závěru, že se na uvedenou pozici projednávaná žádost tentokrát nevztahuje. Pro úplnost povinný subjekt dodává, že pokud by na uvedenou pracovní pozici např. nově podaná žádost o informace směřovala, pak by k poskytnutí informací bylo nutné prokázat veřejný zájem na jejich poskytnutí ve smyslu § 8c odst. 1 písm. b) informačního zákona.

K výroku rozhodnutí:

Podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) jsou svoboda projevu a právo na informace zaručeny.

Podle čl. 17 odst. 5 Listiny jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny **přiměřeným** způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

Zákonem, který provádí uvedené ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny, je právě informační zákon. Podle § 1 informačního zákona tento zákon upravuje pravidla pro poskytování informací a podmínky práva svobodného přístupu k informacím.

Podle § 15 odst. 1 informačního zákona *„Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.“*

Podle § 2 odst. 4 informačního zákona se *„povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.“*

Podle § 3 odst. 3 informačního zákona se informací *„pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoli obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči.“*

Povinný subjekt konstatuje, že účelem této výluky je určitá míra ochrany povinných subjektů před nutností vytvářet nové informace jen pro účely zpracování odpovědi na žádost (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012, č. j. 4 As 37/2011-93, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013, č. j. 8 As 9/2013-30).

Pokud tedy povinný subjekt obdrží žádost o vytvoření nových informací s odkazem na informační zákon, je třeba žádost s odkazem na § 2 odst. 4 téhož zákona odmítnout. Za požadavek na vytvoření nové informace ve smyslu § 2 odst. 4 informačního zákona lze považovat i žádost, která směřuje k poskytnutí neexistující informace, tedy informace, která nikdy neexistovala (nikdy nevznikla). Odborná literatura (srov. *Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.*: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha. C. H. Beck, 2016, s. 63) k tomu uvádí: „Z hlediska hmotněprávního pak může být žádost odmítnuta, jsou-li splněny dvě podmínky: požadovaná informace u povinného subjektu neexistuje ... a současně povinný subjekt nemá zákonnou povinnost danou informací disponovat.“

Podle § 134 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“) „Za úspěšné splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu může zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci odměnu.“

Jak uvádí komentářová literatura „Při rozhodování o četnosti a výši poskytovaných odměn je zaměstnavatel fakticky limitován pouze množstvím finančních prostředků určených na platy, které má k dispozici, a tím, že je přednostně povinen finančně pokrýt nárokové složky platu. Odměnu může zaměstnavatel zaměstnanci poskytnout za splnění mimořádného nebo zvlášť významného pracovního úkolu. Posouzení mimořádnosti či významnosti pracovního úkolu náleží plně do pravomoci zaměstnavatele. Mimořádnost se obvykle posuzuje ve vztahu k rozsahu běžně plněných úkolů, může však být spatřována i ve flexibilním přístupu zaměstnavatele k jednotlivým pracovním úkolům, které je potřeba splnit ihned nebo v krátkém termínu. Pouze na rozhodnutí zaměstnavatele také záleží, který z úkolů, které v rámci své činnosti zajišťuje, bude považovat za zvlášť významný.“ (srov. *Bělina, M., Drápal, L. a kol.* Zákoník práce. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 725).

Na rozdíl od tzv. cílové odměny (§ 134a zákoníku práce), u které musí před započítáním plnění úkolu zaměstnavatel zaměstnanci oznámit výši odměny a hodnotitelné nebo měřitelné ukazatele, u odměny podle § 134 zákoníku práce není žádný takový písemný pokyn vyžadován. Stejně tak zákon nevyžaduje ani písemné odůvodnění případných mimořádných odměn.

V případě povinného subjektu je písemné odůvodnění odměn vyžadováno u všech zaměstnanců, kteří v rámci organizační struktury nepodléhají přímo působnosti předsedy Nejvyššího soudu. V tomto případě pak přímý nadřízený konkrétního zaměstnance předkládá písemný návrh výše odměn a jejich odůvodnění předsedovi Nejvyššího soudu. V případě zaměstnanců, kteří v rámci organizační struktury spadají přímo pod předsedu Nejvyššího soudu, pak toto písemné hodnocení vytvářeno není, neboť hodnocení těchto zaměstnanců, včetně přidělování odměn, provádí přímo předseda Nejvyššího soudu.

Dále je třeba říci, že plat předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu je stanoven zákonem 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platu“), přičemž tento zákon žádné mimořádné odměny pro tyto funkce nepřipouští (z povahy věci tak u těchto funkcí rovněž nemohlo vzniknout odůvodnění – neexistujících, nevyplacených – odměn).

Vzhledem k tomu, že žádný právní předpis povinnému subjektu neukládá vytváření odůvodnění mimořádných odměn zaměstnanců přímo podřízených předsedovi Nejvyššího soudu (srov. § 134 zákoníku práce), nejsou povinným subjektem, resp. předsedou, tato odůvodnění vytvářena. Předseda a místopředseda Nejvyššího soudu zároveň nemají ze zákona na odměny nárok. Projednávaná část žádosti vztážená k odůvodnění odměn byla proto výrokem předkládaného rozhodnutí odmítnuta, neboť taková informace neexistuje.

Poučení: Proti rozhodnutí o odmítnutí projednávané žádosti nebo její části je možné podle § 16 odst. 1 informačního zákona ve spojení s § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podat odvolání, které se podává u povinného subjektu, který řízení o poskytnutí informace vedl v prvním stupni, do 15 dnů ode dne doručení.

Poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona

Povinný subjekt tímto poskytuje veškeré požadované informace, s výjimkou těch informací, o jejichž odmítnutí rozhodl výše uvedeným výrokem, formou následujícího sdělení a přílohy. V příloze „*Nejvyšší soud - platy za rok 2022.xlsx*“ je u každé z požadovaných funkcí a pracovních pozic uveden vždy hrubý plat, výše nezdanitelných náhrad či výše hrubých odměn, dále pak celkový hrubý příjem a počet odpracovaných měsíců v dané funkci za požadované období. Je třeba upozornit na skutečnost, že výše platů a mimořádných odměn úzce souvisí s druhem práce, její složitostí a množstvím, mírou odpovědnosti, druhem pracovního úvazku či konkrétními výsledky práce každého jednotlivého zaměstnance. Poskytovaná příloha nebude na webu Nejvyššího soudu www.nsoud.cz v sekci „*Pro veřejnost a média – Poskytnuté informace*“ zveřejněna, a to plně v souladu s pokynem ustanovení § 8c odst. 2 informačního zákona.

Dále je třeba uvést, že jsou předsedovi a místopředsedovi Nejvyššího soudu poskytovány náhrady podle ustanovení § 5 ve spojení s § 32 odst. 2 zákona o platu. K tomu jsou předsedovi a místopředsedovi Nejvyššího soudu poskytována naturální plnění, a to podle § 6 ve spojení s § 33 zákona o platu (předsedovi Nejvyššího soudu je k dispozici „*užívání služebního vozidla s řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k osobní dispozici*“, místopředsedovi Nejvyššího soudu je pak k dispozici „*užívání služebního vozidla s řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k umožnění styku s rodinou*“).

Pro úplnost povinný subjekt sděluje, že všem soudcům a zaměstnancům Nejvyššího soudu jsou poskytovány stravenky, dále mohou soudci a zaměstnanci soudu čerpat také další prostředky z Fondu kulturních a sociálních potřeb. Nicméně, tyto benefity nijak nesouvisí s výkonem konkrétní funkce (pracovní pozice). Zároveň je třeba upozornit, že např. služební mobilní telefon nebo služební notebook nelze považovat za benefit, neboť jsou zaměstnancům poskytovány čistě za účelem plnění jejich pracovních povinností a nikoliv pro osobní účely.

Povinný subjekt dále dodává, že osoby ve funkcích, na něž předmětná žádost směřuje, mají v řízení o vyřízení žádosti postavení dotčených osob (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012 – 62, bod 108 a násl.). Podle § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“), ve spojení s § 20 odst. 4 věta druhá informačního zákona je dotčeným osobám přiznáno postavení účastníka řízení.

Zásady součinnosti s dotčenými osobami jsou pak upraveny v § 4 správního řádu. Vzhledem k jejich postavení v řízení mají právo se k předmětné žádosti vyjádřit. S ohledem na příslušná ustanovení zákona by mělo být rozhodnutí v předmětné věci podle § 72 odst. 1 správního řádu doručeno všem účastníkům řízení, tedy i dotčeným osobám. Dotčené osoby mohou využít opravných prostředků.

Povinný subjekt upozorňuje, že i při dosahování cílů transparentnosti musí být dbáno na proporcionalitu přijímaných opatření vzhledem k možným zásahům do práv dotčených osob. Povinný subjekt má vážné pochybnosti, zda žadatelův přístup k transparentnosti, kdy poskytované informace opakovaně zpřístupňuje neomezenému okruhu blíže neurčených osob, čímž neumožňuje dotčeným osobám žádnou zpětnou vazbu, lze považovat za proporcionalní deklarovanému cíli. Povinný subjekt plně respektuje veřejný zájem na informování o platech zaměstnanců veřejné sféry, tento zájem ale nemůže plošně odůvodnit zásah do soukromí dotčených osob. Mohlo by se tak jednat o rozsáhlý, blíže neodůvodněný a zcela nepřiměřený zásah do práv dotčených osob, který nejen, že není přiměřený, ale není ani nezbytný, jelikož právní řád poskytuje jiné prostředky, jimiž je umožněno dosáhnout stejného cíle. Tyto prostředky přitom účinněji chrání práva dotčených osob. Plošné zveřejnění informací o platech navíc žadateli (ani dalším potenciálním zájemcům z řad veřejnosti) neumožní učinit si úplný kvalifikovaný úsudek o (kvalitě či rozsahu) plnění pracovních povinností dotčených osob, neboť je nedoprovázejí další informace, které by vše zahrnuly do patřičného kontextu. Například absentují informace o možné pracovní neschopnosti dotčené osoby ve sledovaném období, neplaceném volnu, chybí například také údaj o počtu podřízených pracovníků, od kterého se odvíjejí tzv. příplatky za vedení apod. Osoby z řad veřejnosti, ani samotný žadatel, taktéž – snad jen s výjimkou předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu – nemají přehled o pracovní náplni či kompetencích dotčených osob, tudíž podle povinného subjektu ani nemohou kvalifikovaně odhadnout odůvodněnost vyplacených peněžních prostředků vzhledem ke konkrétní pracovní pozici.

Dále je vhodné vysvětlit, že ani přijetím § 8c nebyla popsána situace – důvody pro ochranu soukromí dotčených osob před automatickým plošným zveřejněním poskytnutých informací, nijak omezena, spíše naopak. Druhá věta § 8c odst. 2 přímo uvádí, že „*Při poskytování informace podle věty první se § 5 odst. 3 nepoužije.*“ Odkazovaný § 5 odst. 3 informačního zákona pak stanovuje povinnému subjektu zveřejnění poskytnutých informací „*způsobem umožňujícím dálkový přístup*“, tj. na webu povinného subjektu. Zákonodárce si tak sám byl vědom zásahu do práv dotčených osob, proto ho omezil na nezbytné minimum – poskytnutím informací konkrétnímu žadateli je dostatečně naplněn zájem transparentnosti.

Dále je nutné upozornit na nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011, bod 29: „*Primární funkcí práva na respekt k soukromému životu je zajistit prostor pro rozvoj a seberealizaci individuální osobnosti. Vedle tradičního vymezení soukromí v jeho prostorové dimenzi (...) a v souvislosti s autonomní existencí a veřejnou mocí nerušenou tvorbou sociálních vztahů (...), právo na respekt k soukromému životu zahrnuje i garanci sebeurčení ve smyslu zásadního rozhodování jednotlivce o sobě samém. Jinými slovy, právo na soukromí garantuje rovněž právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům. Jde o aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, výslovně garantovaný čl. 10 odst. 3 Listiny.*“

Rozsah zásahu do práva na informační sebeurčení se přitom mj. odvíjí i od skutečnosti, zda jsou požadované informace (osobní údaje) sdělovány jednotlivci, či blíže neurčenému a neomezenému okruhu anonymních osob. Povinný subjekt má zvláště pochybnosti o potřebnosti plošného zveřejňování poskytovaných údajů žadatelem – už jen samo poskytnutí informací na žádost podle informačního zákona je dostatečným naplněním sledovaného cíle – kontroly nakládání s financemi povinného subjektu. Další (či dokonce plošné) zveřejňování poskytnutých informací v kyberprostoru může představovat zásah nepotřebný a nepřiměřený vzhledem ke sledovanému cíli.

V projednávané věci shledává povinný subjekt jako vhodné upozornit i na nález pléna Ústavního soudu ze dne 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17, jenž se sice týkal zákona o střetu zájmů, respektive se vztahoval k vedení centrálního registru oznámení, nicméně povinný subjekt je toho názoru, že část nálezu, která shledává protiústavnost automatického plošného zveřejňování údajů u některých osob, jimž byly uloženy povinnosti podle ustanovení zákona o střetu zájmů, se plně vztahuje i na tuto věc, respektive na žadatelem zamýšlené a avizované plošné zveřejnění poskytovaných informací.

Zcela na závěr povinný subjekt opětovně reaguje na závěrečné sdělení projednávané žádosti, které uvádí „*V případě, že by poskytnutí informace vyžadovalo náklady převyšující v souhrnu 1.000,- Kč, prosím kontaktujte mne*“. V této souvislosti povinný subjekt dodává, že v případě, v němž by byla zjištěna nutnost provedení mimořádně rozsáhlého vyhledávání podle § 17 odst. 1 informačního zákona, by zcela nepochybně přistoupil ex officio ke sdělení výše úhrady za poskytnutí informací podle § 17 odst. 3 informačního zákona (v případě neoznámení výše úhrady žadateli naopak informační zákon sankcionuje samotný povinný subjekt – srov. konkrétně § 17 odst. 4 informačního zákona). Komentované sdělení může mít jistý význam v případech, v nichž by žadatel tímto postupem povinnému subjektu dopředu naznačoval, že si je vědom možné náročnosti sběru požadovaných informací a tedy i možného vyčíslení úhrady, nebo by popsáním postupem např. deklaroval, do jaké výše úhrady je schopen ji bez dalšího akceptovat, v naprosté většině případů se však jedná pouze o nadbytečné sdělení, které je žadateli při podání informační žádosti činěno. Povinný subjekt si uvědomuje, že citovaná pasáž projednávané žádosti představuje nikoli výjimečný nešvar informačních žádostí, nicméně považoval za vhodné na ni reagovat a vysvětlit její jistou nelogičnost.

Poučení: Proti způsobu vyřízení žádosti v části, v níž jsou poskytovány informace, je možné podle § 16a odst. 1 informačního zákona podat stížnost do 30 dnů od doručení. Stížnost se podává přímo k povinnému subjektu, který řízení k projednávané žádosti vedl v prvním stupni.

V Brně dne 16. 3. 2023

L. S.

Mgr. Petr Tomíček
vedoucí oddělení styku s veřejností,
pověřený vyřizováním žádostí podle informačního zákona